

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Тернопільський національний економічний університет

*Катовіцький економічний університет
(м. Катовіце, Республіка Польща)*

*Дрезденський технічний університет
(м. Дрезден, Німеччина)*

*Вищий інститут міжнародної комерції
(м. Дюнкерк, Франція)*

*Університет INHOLLAND
(Королівство Нідерланди)*

**УКРАЇНО-ПОЛЬСЬКА ПРОГРАМА З
ФІНАНСІВ І СТРАХУВАННЯ**

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

*«Формування єдиного
наукового простору Європи
та завдання економічної науки»*

**23–24 квітня 2013 р.
Тернопіль**

Міжнародна науково-практична конференція

**ФОРМУВАННЯ ЄДИНОГО НАУКОВОГО ПРОСТОРУ ЄВРОПИ
ТА ЗАВДАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ**

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

Тези доповідей

23-24 квітня 2013 р.

м. Тернопіль

Рекомендовано до друку Вченою радою Тернопільського національного економічного університету.
Протокол № 6 від 12.04.2013 року.

Редакційна колегія:

Крисоватий А.І., ректор ТНЕУ, завідувач кафедри податків і фіскальної політики ТНЕУ, д.р.економ.наук (відповідальний редактор);

Собко О.М., директор Україно-польської програми з фінансів і страхування, канд.економ.наук, доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій ТНЕУ (заступник відповідального редактора);

Пика Я., почесний ректор КЕУ, док. габ., проф., Катовіцький економічний університет (м. Катовіце, Республіка Польща);

Внаровські Г., док. габ., проф., декан факультету економіки і управління, Бялистоцький університет (м. Бялисток, Республіка Польща);

Алексейко Л.М., д.р.економ.наук, проф., кафедри фінансів суб'єктів господарювання і страхування ТНЕУ;

Грипчуцький В.І., д.р.економ.наук, проф., завідувач кафедри економіки підприємств і корпорацій ТНЕУ;

Гуца І.С., декан факультету фінансів ТНЕУ, д.р.економ.наук, проф.;

Задорожний З.В., проректор з наукової роботи ТНЕУ, д.р.економ.наук, проф.;

Кириленко О.П., д.р.економ.наук, проф., завідувач кафедри фінансів ТНЕУ;

Козюк В.В., д.р.економ.наук, проф., завідувач кафедри економічної теорії ТНЕУ;

Дем'янишин В.Г., д.р.економ.наук, проф., завідувач кафедри фінансів суб'єктів господарювання і страхування ТНЕУ;

Вавак Т., керівник закладу прикладної економіки, док. габ., проф., Ягеллонський університет (м. Краків, Республіка Польща);

Зелінська А., доктор, продекан з питань промоції і розвитку, Вроцлавський економічний університет (м. Вроцлав, Республіка Польща);

Пруджесіца М., доктор, Вроцлавський економічний університет (м. Вроцлав, Республіка Польща);

Сковорська А., док. габ., проф., Вроцлавський економічний університет (м. Вроцлав, Республіка Польща);

Плахчяк А., доктор, Вроцлавський економічний університет (м. Вроцлав, Республіка Польща);

Вашик О.П., канд.економ.наук, доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій ТНЕУ;

Гайда Ю.І., декан Україно-німецького факультету ТНЕУ, д.р.с.-т.н., доцент;

Кнейслер О.В., канд.економ.наук, доцент кафедри фінансів суб'єктів господарювання і страхування, докторант кафедри податків та фіскальної політики ТНЕУ;

Бойчик І.М., канд.економ.наук, доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій ТНЕУ;

Ляхович Д.А., канд.економ.наук, доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій ТНЕУ;

Сарай Н.І., канд.економ.наук, доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій ТНЕУ;

Свицки Н.О., канд.філол.наук, доцент, Україно-польська програма з фінансів і страхування ТНЕУ;

Василевська Г.В., канд.економ.наук, доцент кафедри податків і фіскальної політики ТНЕУ;

Мачуга Н.З., канд.економ.наук, доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій ТНЕУ;

Нестерчук К.Г., методист Україно-польської програми з фінансів і страхування ТНЕУ.

Формування єдиного наукового простору Європи та завдання економічної науки.

Матеріали наук.-практ. конференції. Тези доп. (23-24 квітня) / Відп. ред. А.І. Крисоватий. – Тернопіль, 2013. – 357 [1] с. – Укр., рос., англ., пол., нім., франц. мовами.

У збірнику запропоновано тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції «Формування єдиного наукового простору Європи та завдання економічної науки» за такими напрямками: 1) фінансова стабільність і перспективи економічного зростання; 2) інтелектуальний капітал підприємства: концептуалізація і новелізація векторів розвитку; 3) контролінг на підприємстві: ефективність і механізм реалізації; 4) розвиток підприємства: проблеми та шляхи забезпечення; 5) ринок страхових послуг: засади стабілізації і перспективи модернізації; 6) мобільність у рамках науково-освітнього європейського простору: проблеми і можливості розвитку.

Основні питання і проблеми, розглянуті в тезах, презентують наукові зацікавлення із різних галузей сучасної економічної науки і в майбутньому стануть підґрунтям для подальших напрацювань та фахових досліджень у контексті європейських орієнтирів.

Секція I

Фінансова стабільність і перспективи економічного зростання

Czempas Jan	Polskie specjalne strefy ekonomiczne – ekonomiczna ziemia obiecana?	13
Jodko Mirosław	Gospodarka w cieniu deficytu	16
Petruha Sergiy, Petruha Nina	National food security in the context of dynamization of food prices	18
Raszkowski Andrzej	The reasons behind marketing orientation of territorial units	20
Sebastian Chlebicki	Poziom fiskalizmu w Polsce na tle wybranych krajów Unii Europejskiej	22
Skowron Paweł	Informing of the risk enterprises in integrated reports	24
Wnorowski Henryk	Wzrost zainteresowania obligacjami w Polsce konsekwencją kryzysu gospodarczego	28
Алексеєнко Л. М., Скочилівська Є. А.	Тенденції і пріоритети розвитку іпотечної системи	31
Брюман К. В.	Фінансова стабільність як феномен системного аналізу фінансової системи	33
Видьков В. В.	Напрямн фіскальної політики за умов кризової економіки	35
Гарбошевська Ю. В.	Практичне обґрунтування домінант податкової політики держави	37
Гарбошевський О. І.	Теоретичні аспекти визначення терміна «митна справа»	39
Горонкевич О. О.	Проблемні аспекти у сфері податку на доходи фізичних осіб та шляхи їх вирішення	41
Грибовецький Ежи, Федорчук Моніка	Рынок капитала как механизм корпоративного управления в странах Центральной и Восточной Европы (на примере Польши)	43
Гум'янов В. Г.	Концептуальні підходи до модернізації бюджетного прогнозування в умовах ринкових трансформацій	45
Гум'янов О. П.	Особливості захисту національного товаровиробника на зовнішніх ринках	47
Гянн П. В.	Вплив митного тарифу на ефективність зовнішньоекономічної діяльності країни	49
Калитаю О. Ю.	Попирення інтеграційних процесів у період глобалізації: перспективи і наслідки	51
Кирічовко О. П.	Пріоритети державної соціальної політики	53
Літвак Т. Д.	Поведінкові фінанси – актуальний напрям сучасних наукових досліджень	55

Кіянчук І. М.	Удосконалення митної політики України та забезпечення економічної безпеки держави	57
Козюк В. В.	Попит на валютні резерви та коливання глобальної ліквідності	59
Комаринська І. М.	Тенденції гармонізації податкової політики в країнах ЄС: переваги і недоліки	61
Кондрашихін А. Б.	Фінансовий потенціал міжбюджетних трансфертів у завданнях економічного зростання	63
Кондрашова Г. П.	Сучасні інструменти іпотечного житлового ринку України	65
Копилова О. В.	Конкурентоспроможність національної інфраструктури фондового ринку: теоретичні та методичні аспекти	68
Кривоватий А. І., Василевська Г. В., Крючкова Н. М.	Особливості забезпечення фіскальної стабільності в Україні	71
Лєбішак Г. Т.	Оцінка податкового навантаження як чинника фінансової стабільності	73
Легета І. В.	Теоретичні аспекти визначення ризиків у фінансовій науці: інтерпретація базових понять	75
Легун К. С.	Фіскально-регулююча роль податків на споживання в Україні: поняття і вектори розвитку	77
Леоненко П. М., Юхименко П. І.	Напрями вдосконалення спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва	79
Леськів І. В.	Інституціональні основи фінансової стабілізації України в умовах світових економічних і фінансових потрясінь	81
Лук'яненко І. Г.	Вплив податків на фіскальне забезпечення стабільного економічного розвитку України	84
Медвідь В. Ю., Ломачинська Н. В., Михальський В. З.	Особливості оцінювання фінансової стабільності на макrorівні	86
Мороз Н. П.	Удосконалення векторів формування податкової стратегії регіону	88
Олійник Л. Р.	Покращення фінансового забезпечення інноваційного розвитку України як пріоритетного напрямку державної політики	90
Павлишин С. Я.	Податкове планування на підприємстві: поняття і вектори застосування	93
Партика П. М.	Шляхи оптимізації фіскальної політики в Україні	95
Пастушак М. С.	Деструктивний вплив ухилення від сплати податків на наповнення державного бюджету України	96
Рибак Ю. О.	Стратегія розвитку національного ринку фінансових послуг	99
Ромашенко Р. О.	Теоретичні аспекти функціонування податкової системи України	101
Сарай О. Я.	Теоретико-організаційні аспекти митного контролю в Україні	103
	Макроекономічні показники як основа формування бюджетних завдань	105
	Митні платежі як основні інструменти системи митного оподаткування	107

Скакун В. В.	Медіація як засіб покращення іміджу податкових органів	109
Спеціальний Ю. В.	Сучасні тенденції розвитку партнерських відносин між податковою службою та платниками податків	111
Стецюк Т. І.	Фінансове забезпечення охорони здоров'я України	113
Терлецька О. А.	Шляхи обмеження ризиків у сфері оподаткування	115
Томчій Г. І.	Податковий контроль як спосіб запобігання мінімізації сплати податкових платежів	117
Туманова О. А., Воробень Т. І.	Економічне значення хеджування ризиків на фондовому ринку України	119
Федоренко А. В.	Фінансова стабілізація фондового ринку: засоби забезпечення	121
Федорусь І. М.	Шляхи забезпечення соціально-економічного розвитку в Україні	123
Фліссак К. А.	Зовнішня заборгованість держави та її врегулювання в контексті економічної дипломатії	125
Чайковська І. Я.	Перспективи та перешкоди налагодження інвестиційної співпраці між Україною та Польщею	127
Ченурко В. В.	Ідентифікація ризику валютної кризи в Україні	130
Швец Н. Ю.	Государственное стимулирование инвестиционной деятельности	132
Швец Ю. Ю.	Инновационное развитие страны, как комплексный процесс устойчивого развития	135
Яцина М. А.	Податки як важливий інструмент фіскального регулювання	137

Секція 2

Інтелектуальний капітал підприємства: концептуалізація і новелізація векторів розвитку

Becla Agnieszka	Uwarunkowania rozwoju e-gospodarki w sytuacji kształtowania się społeczeństwa informacyjnego w Polsce	140
Bizon Wojciech	Rozwijanie kompetencji osób wchodzących na rynek pracy poprzez nowoczesne formy transferu wiedzy i umiejętności – projekt Case Simulator	142
Krupa W. Kazimierz, Korzela Stanisław, Jeleniewska-Korzela Irmna	Nowa rola technologii informatycznej w otwartej ekonomii i kapitał intelektualny	144
Plachciak Adam	Wartość kapitału społecznego w T. Blaira koncepcji «Trzeciej Drogi»	145
Polak Jakub	Innowacje finansowe: alternatywa zabezpieczeń dla importerów i eksporterów	148
Pyka Jan Janiszewski Adam	Smart specialisations w regionalnym ekosystemie innowacji	150
Zielinska Anetta	Znaczenie kapitału ludzkiego w rozwoju obszarów przyrodniczo-cennych	152

Skrzypek Elżbieta	Uwarunkowania i metody pomiaru kapitału intelektualnego	154
Авохіна К. О.	Аналіз підходів щодо вимірювання ефективності використання нематеріальних активів	156
Бичкова Н. В.	Корпоративна фінансова архітектура в системі вартісно-орієнтованого управління	158
Внукова Н. М.	Актуальні питання оцінки стану інтелектуальної власності фінансових установ України	160
Гринюк К. Б.	Новітні методи боротьби за інтелектуальний капітал ТНК	162
Колесніков А. П.	Проблеми реалізації інноваційного потенціалу підприємств	164
Крикунова В. М.	Чинники формування і розвитку людського капіталу підприємства	166
Мачуга Н. З.	Вплив практичного досвіду на отримання якісних медичних послуг у лікувальних закладах України	168
Мельничук Д. П.	Людський капітал та якість життя населення: європейські цінності в епіцентрі уваги української економічної науки	170
Назіна К. С.	Развитие и оценка инновационного потенциала персонала	172
Настушенко А. О.	Оценка роли нестандартных форм занятости в обеспечении качества трудовой жизни	174
Савчук Л. І., Цебрій Р. І.	Інтелектуальна складова потенціалу підприємства: проблеми ефективного використання в Україні	176
Собко О. М.	Удосконалення методики економічної діагностики інтелектуального капіталу підприємства в умовах «економіки знань»	178
Фролов С. М., Білонільська О. О.	Корпоративна соціальна відповідальність виробників споживчих товарів	182

Секція 3

Контролінг на підприємстві: ефективність і механізм реалізації

Барановська В. Г.	Практичні аспекти впровадження оперативного контролінгу в комерційних банках	185
Білан О. С.	Формування системи інвестиційного контролінгу на підприємстві: поняття і принципи побудови	187
Кінаш І. П.	Контролінг як стратегічний напрям розвитку закладів охорони здоров'я в Україні	188
Лях О. О.	Фактори впливу на організацію контролінгу на підприємстві	190
Ляхович В. О.	Контролінг інноваційних процесів підприємства	192
Ляхович Л. А.	Формування системи інвестиційного контролінгу на підприємстві	194
Однотелик В. І.	Фінансовий контролінг – ефективна підсистема управління підприємством у період фінансової кризи	196
Сарай Н. І.	Механізм контролінгу в системі прийняття управлінських рішень	198

Розвиток підприємства: проблеми та шляхи забезпечення

Ігнатович Дарія	Einflussfaktoren für Schwankungen im Transitverkehr des Landes	201
Єврименка Д. І.	Шляхи активізації розвитку малого підприємництва в українських реаліях	203
Гобчик І. М.	Роль нематеріальних ресурсів і нематеріальних активів у забезпеченні конкурентоспроможності переробних підприємств	205
Ванович О. П.	Інституційні аспекти розвитку українських підприємств	208
Пезиди П. І.	Параметризація розвитку санаторно-курортних і оздоровчих підприємств	211
Шимирська М. Д.	Маркетинговий потенціал як інструмент оцінки підприємства	214
Гайда Ю. І.	Збереження лісових генетичних ресурсів як необхідна умова сталого лісового менеджменту	216
Гайда А. Р.	Бенчмаркінговий підхід в управлінні підприємством	219
Григорівська В. Г.	Інноваційні засади розвитку аграрних підприємств	222
Савицька М. В.		
Григорюцький В. І.	Основні принципи формування системи цілей стратегії підприємства	224
Гросу В. А., Филищенко О. М.	Особливості структуризації ресурсного потенціалу підприємств торгівлі	226
Грубик С. В.	Мотиваційні та правові аспекти забезпечення ефективної діяльності газорозподільних підприємств	228
Гунді І. С., Стоківська О. С., Семотюк Д. Р.	Роль банків у розвитку малих та середніх підприємств України	230
Доронін М. С., Плющенко Г. В.	Міждисциплінарний чи трансдисциплінарний підходи до діагностування розвитку соціально-економічного потенціалу виробничої організації	232
Слушова Ю. А.	Основні вимоги до побудови дієвої системи планування діяльності підприємства	234
Семпалов О. Ю., Петрушка Т. О.	Векторний підхід до моделювання параметрів економічного розвитку підприємства	236
Жибик М. М.	Удосконалення інфраструктури аграрного ринку: необхідність і вектори реалізації	238
Козмар П. Г.	Реструктуризація підприємств: сутність і необхідність здійснення	240
Костецька Н. І.	Розвиток хлібопекарських підприємств в Україні: проблеми і перспективи	242
Костельний Я. І.	Диверсифікація аграрних підприємств	244

Кузнецова І. О., Балабаш О. С., Кун Л. Л.	Бізнес-стійкість як основа розвитку підприємства Пошук інвестиційних можливостей для розвитку підприємств	246 248
Лесик Л. І.	Групування чинників формування вартості підприємства як індикатора оцінювання його економічного потенціалу	250
Ляшов Д. А.	Вектори удосконалення концепції управління ефективним використанням персонала	252
Мороз К. В.	Позитивний імідж як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства	254
Навольська Н. В.	Теоретичні аспекти формування стратегії зниження операційних витрат підприємства	256
Пегриків А. В.	Управління конфліктами на підприємстві: зарубіжний досвід	258
Пічугіна Ю. В.	Особливості ціноутворення на ринку морського агентування	260
Полуянов В. П., Іванов Ю. В., Солоїд О. В.	Диференціація значень фінансових коефіцієнтів по видам економічної діяльності Оцінка факторів впливу на конкурентоспроможність малих підприємств в Україні	262 264
Стеблецька Ю. І.	Теоретичні аспекти діагностики фінансової діяльності підприємства	266
Стец І. І.	Адаптивний потенціал підприємства: проблеми управління	268
Судомир С. М.	Синергетичний підхід у системі планування діяльності сільськогосподарського підприємства	270
Тимош І. М.	Ризик-менеджмент як складова механізму управління на підприємстві	272
Хопчан В. М.	Теоретичні аспекти зовнішніх екологічних ефектів інвестування	274
Хопчан М. І.	Формування підсистеми управління розвитком підприємства в системі стратегічного управління	276
Чорновіл І. А.	Прикладні аспекти антикризового управління на підприємстві	278
Якобчук Є. В.	Вектори забезпечення розвитку підприємства в сучасних умовах	280

Секція 5

Ринок страхових послуг: засади стабілізації і перспективи модернізації

Biły Iryna	Rozwój rynków ubezpieczeń gospodarczych na Ukrainie i w Polsce według wyzwan rzeczywistości	283
Trzcinski Łukasz	Polski rynek ubezpieczeń: stan obecny i perspektywy	285
Баранов А. Л.	Необхідність застосування вартісного підходу в страховому бізнесі	287

Временко Л. В., Музилівський В. В., Галасюк О. В.	Спрощена система врегулювання страхових випадків: необхідність і доцільність застосування Перспективи розвитку ринку он-лайн страхування в Європі	289 291
Гиблян О. Л.	Маркетинг банківської і страхової діяльності	293
Крейслер О. В.	Підвищення ефективності функціонування наглядових органів на ринку перестраховування	295
Комадовська В. С.	Концептуалізація страхування життя як основа у визначенні напрямів удосконалення системи гарантування страхових виплат за договорами страхування життя в Україні	298
Кучерівська С. С., Свідунюк- Васьковська М. І., Мурашко О. В.	Стандарти якості страхових послуг	300
Позднякова Л. О.	Процес створення системи контролю в страховій організації	303
Решович П. М.	Удосконалення методичних підходів до визначення фінансової безпеки страхового ринку	305
Синельнік В. В.	Переваги створення туристично-рекреаційних кластерів в Україні	307
Стецюк В. М., Голістенко О. Ю., Гарахтісько О. К.	Перспективи розвитку стрес-тестування як інструмента діагностики платоспроможності страхових компаній Нова концепція оподаткування страхових компаній	309 311
Ткаченко Н. В.	Функції страхового маркетингу	314
Чорна І. О.	Страхова система та ознаки її стійкості	317
Шірінян Л. В.	Поширення титульного страхування в Україні як напрям активізації розвитку страхування майна громадян	319
Шкварець Г. В.	Економіко-правові аспекти страхового шахрайства в Україні та шляхи протидії	321
	Організаційні основи страхової діяльності	323

Секція 6

Мобільність у рамках науково-освітнього європейського простору: проблеми і можливості розвитку

Grabowska Monika	Mobilność studentów polskich wobec Procesu Bolońskiego	326
Kizyma Khrystyna	European students mobility policy as a step forwards into intercultural understanding	330
Nesterchuk Catherine	Appui institutionnel le fonctionnement du marché du travail mondial	332
Outtier Emmanuel, Bolukhatyy Kostyantyn	Pourquoi vous devez investir en France?	335

Pravik Julia	Conceptual framework for constructing a model of scientific and technological exchange of high-tech products	336
Prudzienica Maja	Wpływ otoczenia na funkcjonowanie szkolnictwa wyższego (szkół wyższych) w Polsce	338
Seigneur Remi, Vozna Olga	Business negotiation between Ukraine and France	341
Wawak Tadeusz	Mobilność w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego w zaleceniach Procesu Bolońskiego i Unii Europejskiej oraz w strategii «EUROPA 2020»	343
Беліченко С. П.	Розробка методичних засад моніторингу для дослідження дисбалансу між потребами ринку праці та ринком освітніх послуг	348
Савельєва Ю. М.	Сучасні проблеми присвоєння наукових ступенів в Україні	350
Сілакова Н. Є.	Єдність і відкритість освітньо-наукової системи України	352
Юрій І. С.	Рамки компетентності науково-освітнього європейського простору	354

Шановна наукова еліто!

Розвиток сучасної економіки вимагає постійного удосконалення підготовки високоосвічених фахівців. Важливе значення в цьому напрямі має формування єдиного наукового простору. Сучасний розвиток науки сприяє якнайповнішому оволодінню знаннями, уміннями й навичками в контексті найновіших світових досягнень. Різновиди наукової роботи в парадигмі євроорієнтованості мають на меті дати можливість систематизувати наукові дані про традиційні і нові підходи щодо вивчення економічних явищ, категоризації економічних дефініцій, вимагають уміння висловлювати власну думку, спираючись на бачення авторитетних учених, підрмаджувати знання, відповідним чином трактувати матеріал, викладати та вибирати його найсуттєвіші і найвагоміші складові елементи, засвоювати фахову інформацію, виокремлювати ті аспекти економічної науки, які вимагають позачергового вивчення.

У рамках V Міжнародної науково-практичної конференції «Формування єдиного наукового простору Європи і завдання економічної науки» Тернопільський національний економічний університет гостинно приймає учасників – представників кращих наукових шкіл нашої країни та зарубіжних партнерів. Науковий професіоналізм, наполегливість, належне виконання важливих завдань дозволять знайти відповіді на численні найактуальніші питання і шляхи вирішення проблем та напрямів їх реалізації.

Цьогорічна наукова конференція окреслила такі проблеми:

- фінансова стабільність і перспективи економічного зростання;
- інтелектуальний капітал підприємства: концептуалізація і новелізація векторів розвитку;
- контролінг на підприємстві: ефективність і механізми реалізації;
- розвиток підприємства: проблеми та шляхи забезпечення;
- ринок страхових послуг: засади стабілізації і перспективи модернізації;
- мобільність у рамках науково-освітнього європейського простору: проблеми і можливості розвитку.

Відомо, що саме за допомогою конференцій формується і розвивається наукова думка, визначаються нові підходи до розвитку всіх галузей національної економіки, культури та соціальної галузі, моделюється сьогодення і майбутнє держави, а основні питання, розглянуті під час роботи, стануть основою подальших наукових досліджень. Тож бажаю Вам плідної праці, обміну досвідом, нестандартних мудрих рішень, змістовних дискусій у контексті найновіших освітніх технологій!

З повагою –
ректор Тернопільського національного
економічного університету

д.-р.екоп.наук, проф. А. І. Крисоватий

А. І. Крисоватий,
ректор, д-р.економ.наук, професор,
завідувач кафедри податків та
фіскальної політики,
Тернопільський національний
економічний університет;

Г. В. Василевська,
канд.економ.наук, доцент кафедри
податків та фіскальної політики,
Тернопільський національний
економічний університет

Особливості забезпечення фіскальної стабільності в Україні

І економічні трансформації світового господарства, мають надзвичайно важливий вплив на формування вітчизняної фіскальної політики, забезпечення економічного піднесення і соціального добробуту в державі. У посткризовий період фіскальна політика стала важливим та ефективним інструментом ефективного відтворення національних економік багатьох країн світу. Цьому сприяв розвиток економіки знань у сфері реалізації фіскальної політики, що дало змогу адаптувати вітчизняну економіку до сучасних реалій, а також знаходити ефективні методи вирішення актуальних проблемних питань, пов'язаних з її функціонуванням. Відтак, здійснення відповідних заходів на тему реалізації фіскальної політики держави має надзвичайно важливе значення для ефективного функціонування дієвого ринкового механізму регулювання якості повних економічних відносин.

Фіскальна політика є основним значущим інструментом регулювання ринкових відносин, що згідно з твердженнями науковців окреслює її як сукупність заходів держави у сфері оподаткування та державних витрат шляхом впливу на стан господарської кон'юнктури, збільшення національного доходу, нагромадження необхідних ресурсів для фінансування соціальних програм [1, 4]. Поряд з цим, фіскальна політика є важливим засобом щодо формування конкурентної національної господарства, дієвим методом впливу на причини і види циклічних змін у соціально-економічному розвитку, інструментом сприяння скорочення безробіття, запобігання інфляції, а також засобом досягнення макроекономічної стабільності.

Методи, до яких вдаються уряди держав з метою покращення своїх показників економічного рівня, є вкрай важливими і залежать в основному від наявної соціально-економічної ситуації в країні. Відтак, якщо при умові економічного зростання простежується високий рівень інфляції, а це загрожує підвищенням інфляції, уряд збільшує ставки податків, водночас збільшує державні витрати. І навпаки, за умов спаду або кризи економіки ставки податків зменшуються, а бюджетні видатки зростають [2], тому однією з основних засад, на яких ґрунтується функціонування фіскальної політики держави, є функція стабільності. Реалізація цієї функції полягає у забезпеченні таких фіскальних інструментів, які б дозволили забезпечити ефективне

тснування найважливіших макроекономічних показників – таких, як ВВП, рівень безробіття і рівень інфляції, рівень податкового навантаження тощо.

Серед фіскальних інструментів, що мають вплив на вітчизняну економіку та стабілізацію макроекономічні процеси, можна зазначити бюджетне сальдо, доходи і видатки, а також державний борг. Разом з тим, важливі й інші стабілізаційні інструменти, які, в свою чергу, безпосередньо впливають на діяльність суб'єктів господарювання, а саме: ставки податків, рівень соціального забезпечення на підприємстві, а також інші видатки, пов'язані з діяльністю платників податків. Від того, наскільки дієвим є впровадження стабілізаційного механізму вітчизняної фіскальної політики, повною мірою залежить функціонування національної економіки. Одним з основних критеріїв оцінки відповідних тактичних дій уряду може стати рівень суспільного добробуту, що відображає міри задоволення потреб та купівельної спроможності споживачів. У фінансовій літературі способи реалізації фіскальної політики, які максимізують функції суспільного добробуту, носять назву оптимальної фіскальної політики [4].

Варто зазначити, що для забезпечення фіскальної стабільності в Україні важливо правильно оцінити використання інструментарію врегулювання економічних колізій та визначити відповідність дій уряду реалізації оптимальної фіскальної політики. Відтак, реалізація оптимальної фіскальної політики повинна здійснюватися на підставі двох основних засад стабільності: першочергових базується на необхідності проведення системних заходів податкового регулювання, здатних ліквідувати наслідки «макроекономічного шоку». Окремі науковці називають їх антициклічними заходами [4]. Антициклічні заходи повинні ґрунтуватися на збільшенні бюджетного дефіциту в період рецесії, що зазвичай позитивно впливає на ВВП, а також створення бюджетного профіциту у фазі економічної експансії, що спричинює зменшення коливань сукупного попиту; другою ознакою формування оптимальної фіскальної політики є проведення заходів, що не допускають надмірного бюджетного дефіциту і зростання державного боргу, оскільки це спричинює додаткове податкове навантаження на платників, скорочення соціальних видатків, а отже, погіршення соціально-економічного становища.

Таким чином, узагальнюючи вищевикладене, варто зазначити, що з метою наближення фіскальної політики держави до оптимальної, необхідно забезпечити реалізацію таких антициклічних заходів, що протидіють збільшенню державного боргу, зростанню інфляції та забезпечують умови для розвитку ринкових відносин і покращення суспільного добробуту.

Література

1. Соломенко С. М. Бюджет повної зайнятості та фіскальна політика / Світлана Соломенко // Фінанси України. - 2008. - № 4.-С. 3-12.
2. Шоломінська Т. Г. Моделювання функції реакції монетарної політики Національного банку України / Тетяна Григорівна Шоломінська. - [Електронний ресурс] : Актуальні проблеми економіки - № 6 (120) // Математичні методи моделі та інформаційні технології в економіці, 2011. - С. 299-304. - Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portals/Soc_Gum/APE/2011_6/APE-2011-06/299-304.pdf
3. Owsiak S. Finanse publiczne: teoria i praktyka / Stanislaw Owsiak. - [wydania 3 zmienione] - Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN SA, 2006. - 309 [4] s.
4. Stiglitz J. Ekonomia sektora publicznego / Joseph E. Stiglitz; [redactor naukowy przekładu R. Rapacki]. - Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN SA, 2004. - 992 s.

Наукове видання

Формування єдиного наукового простору Європи та завдання економічної науки

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

Тези доповідей

Відповідальний редактор – *проф. А. І. Крисоватий*
Літературний редактор – *к.філол.н. Н. О. Свистун*
Технічний редактор – *К. Г. Нестерчук*
Комп'ютерна верстка – *І. Б. Мельничук*

Друк з готового оригінал-макету ТОВ «Пол-Інвест ЛТД»
Свідоцтво А01 № 291099 від 09.02.2007 р.
polinvest@ukr.net

Підписано до друку 15.04.2013 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк на дублікаторі.
Умов.-друк. арк. 20,69. Обл.-вид.арк. 34,58
Ілраж 180 прим.

